

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Institutul pentru
Politici și Reforme
Europene

Eastern Europe Studies Centre

Analiza independentă a bugetului satului Sălcuța

Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană și Konrad Adenauer Stiftung e.V.

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului „Informează, abilitază și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova”, care este implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în consorțiu cu Fundația Konrad Adenauer (KAS, Germania), Centrul pentru Studii Est-Europene (CSEE, Lituania) și Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE). Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat punctele de vedere ale Uniunii Europene și Fundației Konrad Adenauer.

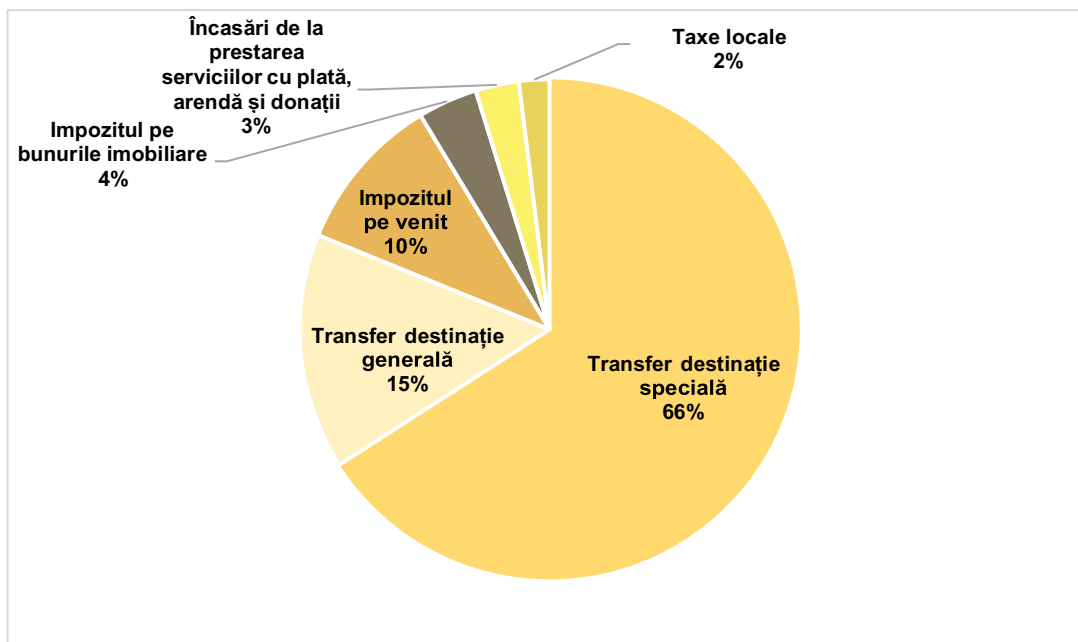
Bugetul satului Sălcuța pentru anul 2020

Venituri	Cheltuieli
10.39 milioane lei	10.39 milioane lei
+67% față de anul 2019	+67% față de anul 2019

Veniturile la bugetul satului Sălcuța provin din două surse: veniturile proprii și transferurile de la bugetul de stat. Din 10.39 milioane lei pe care primăria planifică să le încaseze în anul 2020, 8.5 milioane lei sau 82% sunt transferuri de la bugetul de stat (destinație generală și specială). Principalele două surse pentru veniturile proprii sunt: impozitul pe venitul persoanelor fizice și impozitul pe bunurile imobiliare. La 4 februarie 2020, primăria satului Sălcuța a modificat bugetul localității în vederea corelării acestuia cu Legea Bugetului de Stat pentru anul 2020. În rezultat, suma veniturilor și cheltuielilor a crescut cu 2.9 milioane de lei sau cu 40%. Banii adiționali recepționați vor fi utilizați pentru finanțarea cheltuielilor capitale în domeniul educației.

Care este sursa principală a veniturilor?

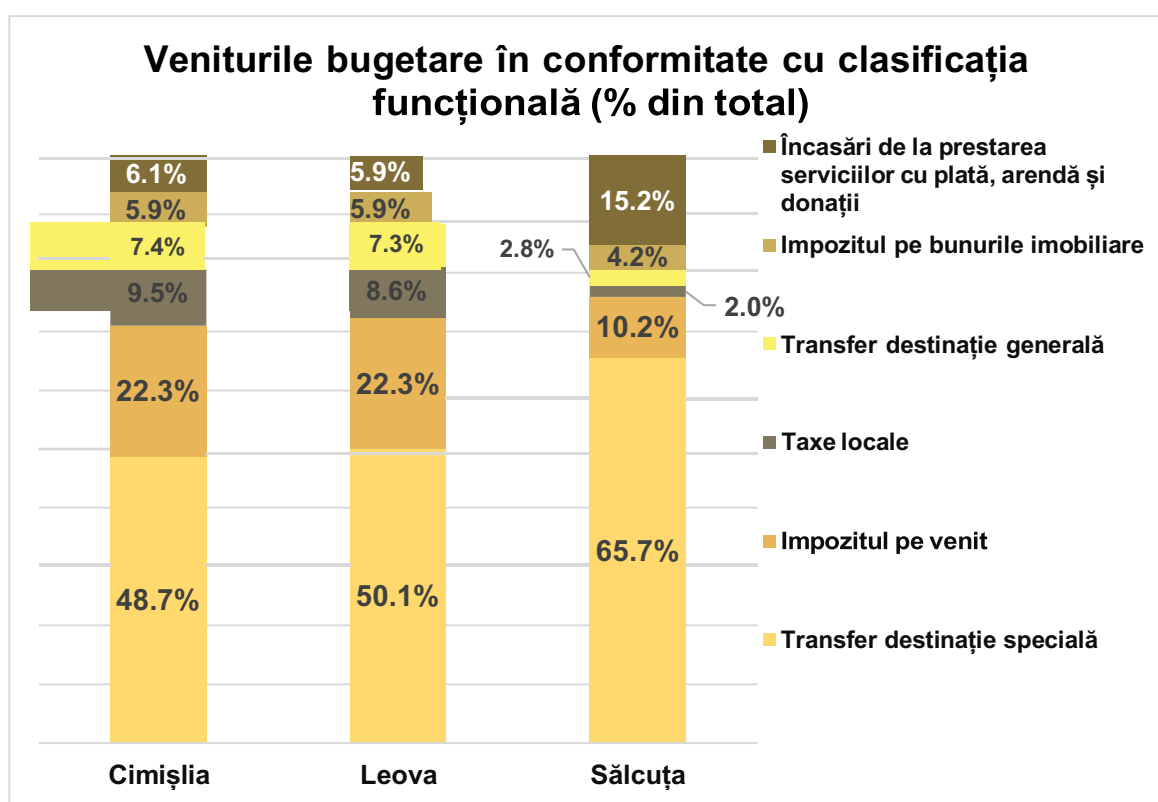
Figura 1.

Peste 92% din transferurile cu destinație specială sunt destinate finanțării învățământului preșcolar și reparațiilor capitale în cadrul instituțiilor de învățământ. Tot pentru anul 2020, 517 mii lei din totalul transferurilor bugetului de stat vor fi utilizate pentru infrastructura drumurilor locale.

Analizând diagrama de mai sus, dar și comparând cu alte orașe din regiune, observăm că bugetul satului Sălcuța este foarte dependent de transferurile de la bugetul de stat. Există o capacitate limitată de a colecta taxe și impozite la nivel local: număr mic de agenți economici și lipsa oricărei industrii care ar putea genera venituri pentru bugetul local. Această situație este una caracteristică majorității satelor din Republica Moldova.

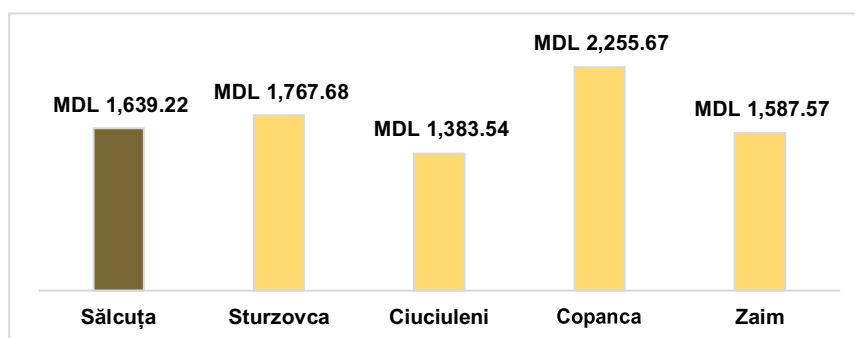
Figura 2.

Satul Sălcuța înregistrează venituri comparabile pe cap de locuitor cu alte sate din Republica Moldova. Totodată volumul veniturilor ce revine unui locuitor a crescut în trei ani cu 27% până la 1639 lei¹.

Figura 3. Veniturile bugetare pe cap de locuitor a localității

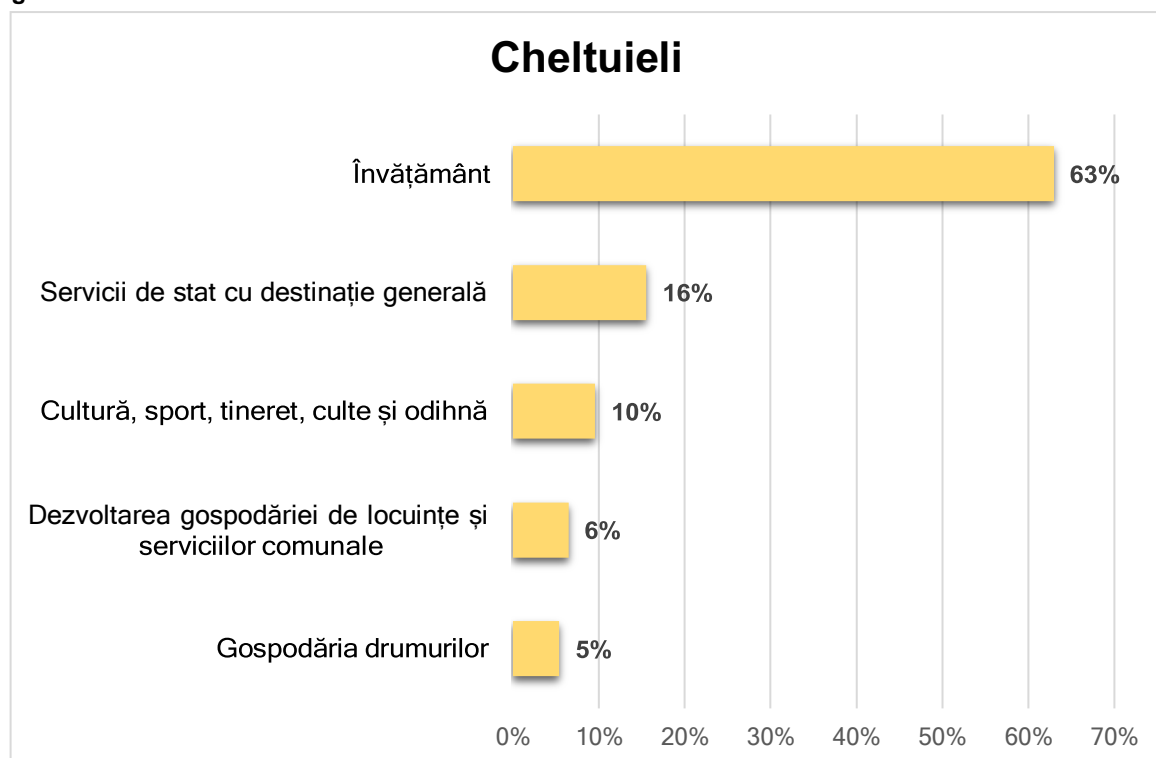
¹ Calculele autorului în baza informației primăriei Sălcuța și a Biroului Național de Statistică

Care este sursa principală a cheltuielilor?

Pe partea de cheltuieli pot fi evidențiate 3 categorii care reprezintă cea mai mare pondere în cheltuielile totale: învățământul (63% din total cheltuieli), servicii de stat cu destinație generală (16% din total cheltuieli) și cultura, sport, tineret, culte și odihnă (10% din total cheltuieli).

Figura 4.

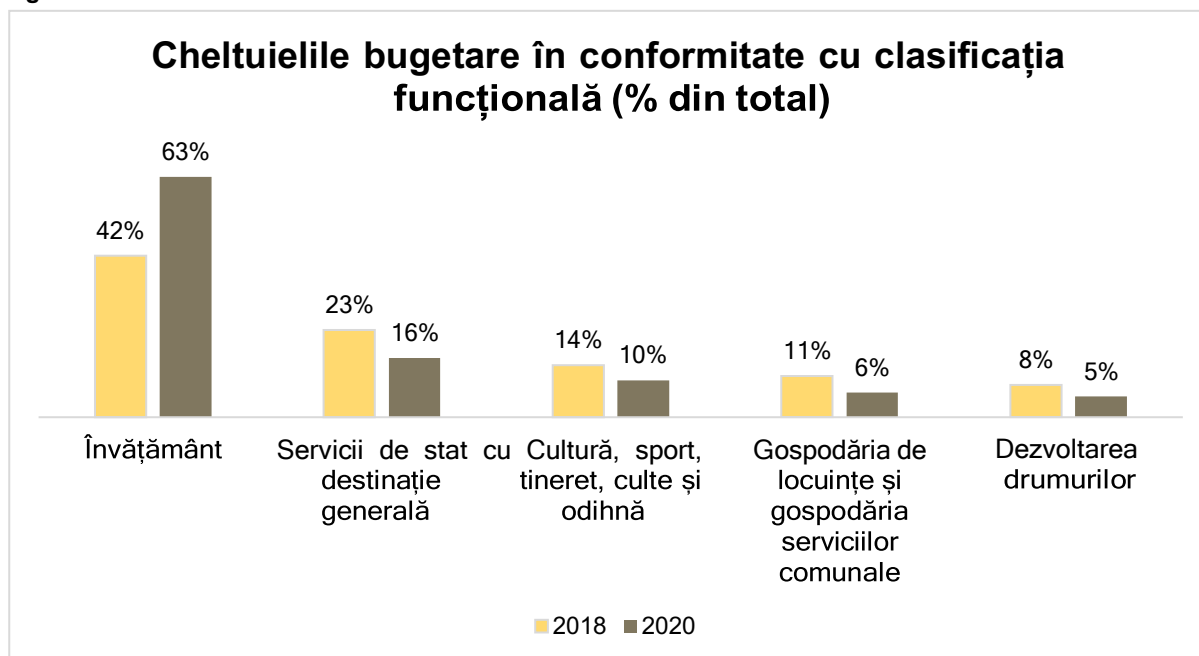

Cheltuielile din învățământ se referă la acoperirea costurilor pentru educație timpurie. În satul Sălcuța o singură grădiniță-creșe. Suma totală alocată pentru întreținerea grădiniței în anul 2020 va fi de 6.5 milioane lei. Suma respectivă va fi destinată pentru întreținerea instituției preșcolare, a personalului în număr de 46 de angajați și pentru asigurarea

alimentației copiilor. O altă parte din costul de întreținere a grădiniței este acoperit prin contribuția părinților. Plata părinților este un adaos pentru alimentația copiilor și constituie 8 lei pentru fiecare zi.

În perioada 2018 - 2020 au avut loc schimbări în structura alocărilor bugetare. S-a majorat semnificativ ponderea cheltuielilor pentru învățământ de la 42% la 63% din totalul cheltuielilor bugetare. Această creștere a avut loc din contul reducerii ponderii la toate celelalte domenii, cum ar fi cultură și sport, gospodăria de locuințe sau dezvoltarea drumurilor din localitate. Reducerea ponderii pentru aceste domenii nu înseamnă că ele au primit mai puțin bani, dar faptul că alocările pentru învățământ au crescut mai rapid.

Figura 5.

Cât de bine răspunde bugetul la prioritățile asumate de APL?

În anul 2012, Consiliul Local a aprobat Strategia de dezvoltare durabilă a satului Sălcuța pentru perioada 2012 - 2022. Obiectivele strategice stabilite de autorități sunt:

1. Dezvoltarea și îmbunătățirea calității infrastructurii și serviciilor publice.
2. Asigurarea unei dezvoltări economice echilibrate.
3. Protejarea și nepoluarea mediului ambiant.

4. Consolidarea capacității cadrului instituțional.

La 4 februarie 2020, Consiliul local Sălcuța a aprobat străzile ce vor fi incluse pentru reparație în anul 2020. Tot atunci a fost aprobată și inițierea lucrărilor de elaborare a proiectului de construcție a rețelelor de canalizație cu stația de epurare și reconstrucția apeductului de apă potabilă. Tot pe parcursul anului 2020, primăria a creat o întreprindere nouă ÎM Sălcuța-Sat Curat, care va fi responsabilă atât de prestarea serviciului de apă și canalizare, cât și de colectarea, evacuarea și transportarea deșeurilor.

Astfel, în documentele și planurile aprobate, se depun eforturi pentru operaționalizarea și realizarea obiectivelor stabilite în Strategia de dezvoltare. Dar din lipsa resurselor financiare, drumurile, apa și canalizarea continuă să fie subfinanțate. De exemplu, în 2020, ponderea cheltuielilor din buget destinate dezvoltării drumurilor și gospodăriei de locuințe s-au micșorat în raport cu perioada 2018.

Executarea bugetului pentru anul 2019

La 4 februarie 2020, Consiliul local Sălcuța a aprobat raportul cu privire la executarea bugetului municipal pentru anul 2019. **Conform documentului, partea de venituri a fost executată la nivel de 98%.**

Deși documentul este unul descriptiv, prezentând în mod detaliat detalii despre venituri inclusiv în formă grafică. Acesta nu conține informație analitică care ar explica cum anumite politici au influențat veniturile (de exemplu majorări sau micșorări de taxe locale) și nu explică care au fost cauzele devierilor observate la volumul încasărilor.

Partea de cheltuieli a fost executată la nivel de 95% din prevederile planului precizat. Analizând situația și din alte orașe ale țării, executarea parțială a planurilor de cheltuieli este una dintre probleme cu care se confruntă, atât autoritățile centrale, cât și cele locale.

O deficiență majoră la informația prezentată la cheltuieli este lipsa indicatoarelor de performanță care ar facilita evaluarea rezultatelor atinse în raport cu cheltuielile efectuate. De exemplu, raportul menționează faptul că iluminarea străzilor a fost executată în proporție de 100%, dar nu prezintă legătura între volumul investițiilor realizate și indicatorii de performanță obținuți. Câți stâlpi de iluminat au fost instalați, sau câte becuri au fost schimbate, sau câți km de cablu electric au fost trase? Asemenea indicatori ar trebui să existe și în celelalte domenii în care se fac investiții capitale, cum ar fi: iluminatul stradal, apă și canalizare, grădinițe etc.